

RIKSLØNNSNEMNDAS KJENNELSE AV 27. JUNI 1972 I SAK NR. 2/1972

Twist mellom staten v/Forbruker- og administrasjonsdepartementet og Embetsmennenes Landsforbund i samband med tariffrevisjonen 1972

Nemndas sammensetning:

Fylkesmann Erling Anger, formann
Arbeidsdirektør Reidar Danielsen
Professor Arnljot Strømme Svendsen
Formann i Statstjenestemannskartellet N.R. Mugaas
Prisdirektør Rolf Semmingsen
Professor Weiert Velle
Personaldirektør Bjarne Døhlen

Professor Weiert Velle og personaldirektør Bjarne Døhlen er utpekt som nemndsmedlemmer av sakens parter, og i samsvar med § 2, 3. ledd i lov av 19. desember 1952 om lønnsnemnd i arbeidstvister stemmer fra arbeidstakersiden Weiert Velle og fra arbeidsgiversiden Bjarne Døhlen.

Partene har gjort rede for sine standpunkter gjennom skriftlige innlegg og ved muntlig prosedyre for nemnda under hovedforhandling den 23. juni 1972.

Etter at saken har vært drøftet i flere møter, avsa Rikslønnsnemnda den 27. juni denne

k j e n n e l s e :

Embetsmennenes Landsforbund og staten har ført forhandlinger sammen med de 3 andre hovedsammenslutningene i staten, Statstjenestemannskartellet, Statstjenestemannsforbundet og Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning for embets- og statstjenestemenn, og sammen med Norsk Lærerlag om ny tariffavtale for perioden 1. mai 1972 til 30. april 1974. Forhandlingene startet den 25. januar 1972. Den 26. april meddelte Embetsmennenes Landsforbund at organisasjonen ikke fant grunnlag

for fortsatte forhandlinger og det ble dermed konstatert brudd i forhandlingene mellom staten og Embetsmennesenes Landsforbund. Den 28. april kom staten, de øvrige hovedsammenslutningene og Norsk Lærerlag fram til et forhandlingsresultat som senere er blitt vedtatt av partene etter uravstemning blant arbeidstakerne.

Heller ikke under meglingen kom staten og Embetsmennesenes Landsforbund fram til enighet. Etter meglingsmøter hos Riksmeglingsmannen den 9., 15. og 16. mai ble meglingen avsluttet.

Embetsmennesenes Landsforbund gikk til plassoppsigelse for i alt 489 tjenestemenn av organisasjonens om lag 20 000 medlemmer.

Arbeidsnedleggelse fant sted for 398 tjenestemenn ved arbeidstidens slutt den 23. mai 1972.

Arbeidsnedleggelsen varte til 2. juni 1972.

- - - - -

Twisten er innbragt for Rikslønnsnemnda gjennom to ulike lover:

1. Ved lov om offentlige tjenestetvister, som ble endret ved lov av 21. april 1972, § 26 a, og som lyder:

"Har det vært foretatt megling i en tvist som gjelder tjenestemenn som ikke har adgang til å gå til arbeidsnedleggelse, og meglingen ikke har ført frem, skal den meglingsmann som har ledet meglingen, innen 3 dager etter at meglingen er slutt, sende innberetning til formannen i Rikslønnsnemnda. Nemnda avgjør tvisten med bindende virkning for partene."

Denne lovbestemmelse har betydning for de av Embetsmennesenes Landsforbunds medlemmer som ikke har streikerett. Dette gjelder embetsmenn og offiserer og befal i forsvaret.

Innberetning etter tjenestetvistlovens § 26 a ble gitt fra Riksmeglingsmannen til Rikslønnsnemndas formann ved brev av 19. mai 1972.

2. Ved lov av 9. juni 1972 om lønnsnemndsbehandling av tariff-tvisten mellom Embetsmennesenes Landsforbund og staten.

Twistepunktene er de samme for de to grupper embets- og tjenestemenn. Nemnda behandler derfor hele sakskomplekset i én sak. Dette skjer i forståelse med sakens parter.

- - - - -

Partenes påstander.

Staten har for nemnda nedlagt denne

p å s t a n d:

Forhandlingsresultatet av 28. april 1972 til tariffavtale for offentlige tjenestemenn m.v. for tidsrommet 1. mai 1972 - 30. april 1974 gjøres gjeldende som tariffavtale for medlemmene av Embetsmennenes Landsforbund.

Avtalen gjøres gjeldende for tidsrommet frem til 30. april 1974 og gis virkning fra den dag Rikslønnsnemndas kjennelse blir avsagt.

Embetsmennenes Landsforbund har for nemnda nedlagt denne

p å s t a n d:

De inngåtte avtaler mellom staten på den ene side og de 3 hovedsammenslutninger og Norsk Lærerlag på den annen side suppleres som fremgår av nedenstående punkt A - K og utgjør derved ny tariffavtale mellom staten og Embetsmennenes Landsforbund.

A

1. I det alminnelige regulativ og i sjefsregulativet innføres utligningstillegg som i forhold til EL's opprinnelige krav svarer til 1/6 fra 1. mai 1972 og 1/3 fra 1. mai 1973.
2. Det gis et generelt tillegg på 8,5% fra 1. mai 1972 til satsene i det nye regulativ og fra 1. mai 1973 ytterligere 4%.

B

Med virkning fra 1. mai 1972 gjennomføres:

Førstesekretær-/konsulent III-stillingen regulativfestes som begynnerstilling for tjenestemenn med høyere utdanning i forvaltningen med ytterligere to antesiperte alderstillegg. Øvrige begynnerstillinger for tjenestemenn med høyere utdanning i lkl. 14³, 15³ og 16³ plasseres i henholdsvis lkl. 15, 16 og 17 med 4 alderstillegg. K-løytnant plasseres i lkl. 15 og gis et antesipert alderstillegg.

Lærer gis ytterligere ett antesipert alderstillegg.

Bibliotekar med eksamen fra Statens bibliotekskole, i dag plassert i lkl. 12, 14 og 16, plasseres i h.h.v. lkl. 14, 16 og 18.

Bilsakkyndig i lkl. 13 og 14 flyttes til henholdsvis lkl. 15 og 17.

Programinstruktør III/programsekretær III i lkl. 15 utgår av regulativet.

D

Det opptas særforhandlinger om revisjon av lønningene i overenskomsten for yngre sykehusleger med virkning fra 1. mai 1972.

E

Det avsettes med virkning fra 1. mai 1972 0,25% av statens lønnsutgifter til justering av stillinger innen EL's område, i tillegg til det allerede avsatte beløp pr. 1/5 1973 tilsvarende 0,5% av de enkelte etaters lønnsutgifter.

G

Ferien utvides til 5 uker etter 55 år.

I

Lønnsregulativets alminnelige bestemmelser:

§ 16 Nytt 1. ledd:

"Såfremt tjenesten medfører arbeid utover den vanlige arbeidstid skal det utbetales overtidsgodtgjørelse eller særlig tillegg til regulativlønn."

I 2. ledd strykes "dog" slik at bestemmelsen lyder:

"Forbruker- og administrasjonsdepartementet kan unntaksvis"

Merknad til § 16 utgår.

§ 18, 3. ledd utgår.

Merknad 2 til § 18 endres til:

"Denne paragraf gjelder ikke for tjenestemenn som har særskilt kompensasjon for slik tjeneste."

§ 19, 2. ledd utgår.

K

Indeksbestemmelsen formuleres slik at den gir prosentueelt tillegg med full kompensasjon.

Partenes anførsler:

Forbruker- og administrasjonsdepartementet,

nedenfor kalt Departementet, gjør i sine innlegg først rede for de viktigste krav som de 4 hovedorganisasjoner (Statstjenestemannskartellet, Statstjenestemannsforbundet, Embetsmennenes Landsforbund og Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning for embets- og statstjenestemenn) og Norsk Lærerlag stillet under vårens forhandlinger. Redegjørelsen på dette punkt svarer i alt vesentlig til framstillingen på side 2 - 3 i St.prp. nr. 165 for 1971/72 om lønnsregulering for offentlige tjenestemenn m.v. Departementet karakteriserer "grovt forenklet" kravene slik:

"Statstjenestemannskartellet ønsket et lønnsoppgjør først og fremst til fordel for de laverelønnte. Statstjenestemannsforbundet hadde en svakere lavtlønnsprofil på sine krav, men samtidig en sterk betoning av de midlere grupper på regulativet. Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning hadde en forholdsvis jamn fordeling hele regulativet igjennom, mens Embetsmennenes Landsforbund la sterkest vekt på de øvre deler av regulativet."

Fellesforhandlinger med de fire hovedsammenslutninger og Norsk Lærerlag ble ført i tiden 25. januar - 28. april 1972. Embetsmennenes Landsforbund brøt forhandlingene 26. april 1972 med følgende erklæring:

- "1. Det har ikke vært mulig for Embetsmennesenes Landsforbund å komme ned til den ramme som staten har satt som betingelse for fortsatte forhandlinger.
2. Embetsmennesenes Landsforbund konstaterer at staten ikke har fremmet noe tilbud når det gjelder våre sentrale krav om heving av begynnerlønningene for arbeidstakere med høyere utdanning og om utligningstillegg for i noen grad å bedre balansen i lønnsnivå mellom den offentlige og private sektor.
3. Da det fra statens side ikke er tilkjennegitt noe om hva en eventuell utvidelse av rammen for statens tilbud vil innebære for Embetsmennesenes Landsforbunds vedkommende, finner vi ikke at det er grunnlag for fortsatte forhandlinger."

Forhandlingene med de øvrige hovedsammenslutninger og Norsk Lærerlag fortsatte og den 28. april 1972 kom partene til et forhandlingsresultat som de ville anbefale vedtatt. Forhandlingsresultatet er gjengitt på side 4 - 7 i foran nevnte St.prp.nr. 165 for 1971/72. Hovedpunktene kan gjengis slik:

Fra 1. mai 1972.

1. 5,7% generelt tillegg, dog minst kr 1 850,-.
2. Kr 200,- i tillegg til lønnsklassene 14⁴ - 19³.
3. 2 antesiperte alderstillegg i lønnsklassene 4 - 6
 1 " " 1 " 7 og 8.
4. Nye generelle opprykksregler: Tjenestemenn i stillinger med utgangspunkt i:
 Lønnsklasse 4 - 6 gis opprykk på inntil 4 lønnsklasser
 " 7 - 10 " " " " 3 "
 " 11 " " " " 2 "
 " 12 " " " " en lønnsklasse.
5. Utvidelse av tidspunktet for utbetaling av søndagstillegg fra lørdag kl. 1400 til arbeidstidens begynnelse lørdag morgen.

Fra 1. mai 1973:

1. Generelt tillegg på 1,6% på de satser som gjelder pr. 30. april 1973.
2. Fortjenesteutviklingsgaranti på 2% på de satser som gjelder pr. 30. april 1973.
3. Eventuelt indekstillegg.

4. Det avsettes et beløp som svarer til 0,5% av de enkelte etaters lønnsutgifter til etatsvise normerings- og justeringsforhandlinger m.v. Endringene gjøres gjeldende fra 1. mai 1973. Dessuten åpnes det adgang til å få omgjort enkeltstillinger eller stillingsgrupper når stillingens eller stillingsgruppens arbeids- og/eller ansvarsområde er vesentlig endret.

Fra 1. juli 1973:

Arbeidstidsforkortelse fra 42½ time til 40 timer for tjenestemenn i helkonrinerlig skiftarbeid eller i turnusordning som omfatter regelmessig deltakelse i søn- og helgedagsarbeid. De forskjellige komponenter i forhandlingsresultatet fordeler seg slik:

	<u>1. år</u>	<u>2. år</u>
Generelt tillegg	5,70%	0,80%
Lavtlønnstillegg	1,36%	
Lønnsutviklingsgaranti		1,00%
Justeringer og normeringer		0,25%
Netto søndagstillegg	0,33%	
Nedsatt arbeidstid		0,15%
Unge tjenestemenn (18 år)	0,05%	
Justering skolesjefer	0,02%	
Særskilt tillegg til l.kl. 14.4 - 19.3	0,02%	
Diverse		<u>0,07%</u>
	<u>7,48%</u>	<u>2,27%</u>

Til sammen over 2 år: 9,75%.

Forslaget har vært ute til uravstemning i de tre hovedsammenslutningene og Norsk Lærerlag. Avstemningen ga følgende resultat:

Statstjenestemannskartellet	58,9% ja	-	39,5% nei
Statstjenestemannsforbundet	64,6% "	-	34,2% "
Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning	61,5% "	-	37,9% "
Norsk Lærerlag	87,5% "	-	12,5% "

Av de forhandlingsberettigede organisasjoner utenfor hovedsammenslutningene har Norges Ingeniørorganisasjon, Norske Spesialskolers Lærerlag, Norsk Fysiokjemikerforbund og Norges Lensmannslag vedtatt forhandlingsresultatet. Den Norske Ingeniørforening vedtok ikke forhandlingsresultatet i første omgang, men har senere - i et forhandlingsmøte 9. juni 1972 - meddelt at den etter fornyet overveielse fant å ville godta resultatet.

Norsk Sykepleierforbund, Norske Fysioterapeuters Forbund og Den norske Jordmorforening har ikke vedtatt forhandlingsresultatet.

Departementet viser for øvrig til at det i den kommunale tariffsektor er oppnådd enighet med Norsk Kommuneforbund, Den Norske Ingeniørforening og Norges Ingeniørorganisasjon om et tilsvarende forhandlingsresultat.

Departementet kommer deretter nærmere inn på grunnlaget for de foreliggende lønnsoppgjør. Det tar sitt utgangspunkt i lønnsoppgjøret mellom NAF og LO for 1972 - 74 som sammenlagt over de to år innebærer en lønnsøkning på 5,6%. Så foretar departementet en sammenligning mellom lønnsutviklingen for privatansatte og for statsansatte i den forløpne tariffperiode. Ved beregning av lønnsutviklingen for de privatansatte som er best mulig sammenlignbar med de statsansatte, tar departementet utgangspunkt i Statistisk sentralbyrås lønnsindeks for tidsrommet 4. kvartal 1969 - 4. kvartal 1971. Når denne periode er valgt, er det fordi den ligger nærmest opp til tariffperioden 1970 - 72 som det ikke foreligger statistiske beregninger for. Nevnte lønnsindeks viser en stigning for privatansatte på 26,7%. Korrigeres resultatet for nedsatt arbeidstid for hel- og døgnkontinuerlige skiftarbeidere oktober 1970 (7 øre pr. time), kommer en til en lønnsøkning for privatansatte på 26,1%.

En tilsvarende lønnsindeks for alle statsansatte har en for tiden ikke, men Statistisk sentralbyrå har - bl.a. på grunnlag av data fra et statistisk lønssystem som staten har under utvikling - foretatt beregninger over lønnsutviklingen for 36 659 tjenestemenn for tidsrommet 1. mars 1969 - september 1971. Disse beregninger viser en fortjenestestigning på 23,6% (inkl. kompensasjon i forbindelse med sykestrygdens inkorporering i folketrygden med ca. 2,2%). Departementet antar at de endringer i positiv og negativ retning som er kommet til

senere i perioden, så noenlunde opphever hverandre slik at nevnte fortjenestestigning kan legges til grunn for de statsansatte i perioden 1. mai 1970 - 30. april 1972. Departementet anfører videre at en under lønnsforhandlingene la til grunn - uten at tjenestemennenes organisasjoner hadde noe å bemerke til dette - at den således beregnede lønnsutvikling var representativ for alle statsansatte som var omfattet av oppgjøret. Departementet bemerker at konklusjonen på disse sammenlignende beregninger må bli at om lønnsutviklingen i staten i perioden 1970 - 72 skulle vært like stor som for de privatansatte, måtte statstjenestemennene ha en kompensasjon på 3,8% av sin lønn pr. 30. april 1972. Baseres sammenligningen på lønnsutviklingen for industriarbeidere for tidsrommet 4. kvartal 1969 - 4. kvartal 1971, blir kompensasjonen 3,7%.

Sett i relasjon til oppgjøret i det private næringsliv, hevder departementet at den ramme man kom fram til for staten og kommunene var vel overveiet og at den fordeling som ble gjennomført ved oppgjørene i den offentlige sektor, var rimelig. Selv om det ble lagt stor vekt på å tilgodese de lavtlønte, innebar oppgjørene at det generelle tillegg ble gitt i form av prosenttillegg helt til topps uten noe "tak". Dette var i samsvar med statsoppgjørene i 1968 og 1970.

Departementet har for øvrig lagt fram beregninger over utviklingen av reallønnen for visse yrkesgrupper i staten (ekspedisjonssjef, byråsjef, assistent/fullmektig og fagarbeider) og for gruppen industriarbeider i privat virksomhet for årene 1959 - 71 (i gjennomsnitt pr. år) og for hvert av årene fra og med 1969 - 70 til og med 1972 - 73. For de samme yrkesgrupper er det lagt fram beregninger over utviklingen av den disponible realinntekt for årene 1959 - 71 (i gjennomsnitt pr. år) og for hvert av årene 1969 - 70 og 1970 - 71.

Departementet kommenterer et notat av 20. mars 1972 fra Embetsmennenes Landsforbund der det hevdes at lønnsnivået i staten for bl.a. de høyere stillingers vedkommende, herunder stillinger som byråsjef/kontorsjef, underdirektør og direktør, ligger etter det private næringsliv. Departementet hevder at det har liten hensikt å foreta en direkte sammenligning idet forholdene i staten og de private bedrifter avviker sterkt fra hverandre. Det er bl.a. vanskelig å trekke opp klare linjer

for innholdet av de ulike stillinger og stillingsbetegnelser. For øvrig peker departementet på at det bare siden Lønnskomi-teen av 1964 avga sin innstilling, er blitt opprettet en rekke underdirektørstillinger og at man i staten nå opererer med en rekke stillinger som tidligere var henført til sjefsregulativets kl. 6, 7 og 8, samt en del sjefstillinger utover dette nivå. Det vises også til St.meld. nr. 25 for 1970/71 om sta-tens lønns- og personalpolitikk, der det er gitt uttrykk for at det kan bli nødvendig med større eller mindre systemmessige omlegginger, og til Kgl. res. av 3. september 1971 om oppnev-nelse av en ny komite til å vurdere lønnsforholdene for sta-tens tjenestemenn.

Når det gjelder begynnerlønnene for tjenestemenn med høyere utdanning, lønninger som Embetsmenneses Landsfor-bund hevder er for lave, anfører departementet at en har hatt en spesiell avlønning av akademikere i begynnerstilling siden 1948. Den någjeldende ordning med akademikertillegg ble inn-ført fra tariffperioden 1960 - 62. Denne ordning gikk opp-rinnelig ut på at akademikere i begynnerstillinger i lønnskl. 14, 15 og 16 skulle gis et antesipert alderstillegg etter 2 års tjeneste. Med virkning fra 1. april 1967 ble tillegget gitt fra ansettelsen. Fra 1. mai 1969 ble det gitt et ante-sipert alderstillegg og fra 1. mai 1971 ytterligere ett. To av tilleggene faller bort ved opprykk til høyere lønnsklasser.

For å bedre rekrutteringen til visse stillinger der det kreves høyere utdanning, har staten som en midlertidig ordning akseptert en høyere begynnerlønn, f.eks. lønnskl. 17¹ for saksbehandler med høyere utdanning og tilsvarende for sivilingeniører.

Endringer i akademikernes begynnervilkår har således foregått nærmest kontinuerlig i de senere årene og departe-mentet kan derfor ikke se at det også ved denne tariffrevi-sjon burde vært foretatt endringer.

Når det gjelder spørsmålet om utvidelse av overtidsbestemmelsene, fremhever departementet at det er et hevdvunnet prinsipp at høyerelønte tjenestemenn er pliktige til - uten overtidsgodtgjørelse - i rimelig utstrekning å arbeide utover

normal arbeidstid for å fremme arbeidet med nødvendig hurtighet. Dette svarer også til prinsippet i arbeidervernloven hvoretter lovens bestemmelser om maksimal arbeidstid i alminnelighet ikke gjelder arbeidstakere i stillinger av ledende eller kontrollerende art eller som har annet særlig betrodd arbeid. Departementet hevder at tjenestemenn som er plassert høyere enn lønnskl. 20, har så betrodde stillinger at de ikke bør ha noen overtidsoverordning. Det pekes også på at overtidsoverordningene ble endret så sent som i 1970.

Departementet konkluderer med at et generelt lønnsoppgjør i staten og kommunene må ses som en helhet og at dette igjen må ses i sammenheng med oppgjøret i det private næringsliv mellom LO og NAF. Departementet advarer Rikslønnsnemnda sterkt mot å gjøre noen påplussinger overfor Embetsmennenes Landsforbund på enkelte punkter i forhandlingsresultatet. Dersom en organisasjon skulle oppnå mer enn de øvrige fordi den har ført en hard linje under forhandlinger og meglings - en linje som har ført til konflikt - vil dette skape en sterk og berettiget reaksjon blant andre grupper. Dette vil igjen kunne ha som konsekvens at det vil bli vanskeligere å gjennomføre lønnsoppgjør uten konflikter ved senere anledninger.

Embetsmennenes Landsforbund har i det vesentlige anført: EL peker innledningsvis på visse særegne trekk ved EL som hovedsammenslutning. Landsforbundet har som medlemmer foreninger med embets- og tjenestemenn og ledere, de fleste med høyere utdanning. Disse er spredt på et stort antall stillingskategorier, om lag halvparten i regulativet. De befinner seg på den øvre 2/3 av statens lønnskala, og EL representerer nærmest eksklusivt store deler av denne skala, og i alminnelighet opptil 100% av vedkommende organiserte embets- og tjenestemannsgrupper/utdanningsgrupper.

Den tilsvarende, sammenlignbare, funksjonærgruppe i det private næringsliv er unntatt fra forhandlingene mellom LO og NAF. Den samordning i lønnsoppgjør som samtlige høyere grupper i staten blir inndratt i ved inntektsoppgjøret LO/NAF, går disse privatansatte funksjonærer og frie yrkesutøvere klar av.

Prosessen for lønnsfastsettelse for de høyere funksjonærer og frie yrkesutøvere blir derved forskjellig fra statens område, idet man i det private næringsliv ofte ikke engang trenger forhandlinger for å oppnå parallellitet i lønnsutvikling over hele skalaen.

EL har en formålsparagraf som i det vesentlige er lik alle andre lønnstakerorganisasjoners, nemlig plikt til å ivareta medlemmenes økonomiske interesser overfor arbeidsgiveren, staten. Dette tilsier at EL må ha en lønnspolitikk hvor man ikke bare vurderer forholdene innad i statstjenesten, men også, ja først og fremst, hvordan lønnsvilkårene er for tilsvarende grupper i arbeidslivet for øvrig og for de frie yrker m.v.

I denne forbindelse pekes det på at en stor og allsidig sammensatt lønnskomite så sent som i 1966 avga innstilling med enstemmig anbefaling om å utjevne forskjeller i lønnsvilkårene for nettopp de embets- og tjenestemennsgrupper som denne tvist gjelder, i forhold til tilsvarende grupper i det private næringsliv.

Embetsmennesenes Landsforbund henviser også til at det går som en rød tråd gjennom forarbeidene til tjenestetvistloven, hvor forhandlingssystemet i staten ble søkt lagt opp så likt som mulig forhandlingssystemet i det private næringsliv, at begrunnelsen for denne harmonisering var et ønske om en kontinuerlig utvikling mot en harmonisering av lønns- og arbeidsvilkårene i de to områder - det private næringsliv og staten.

EL fremholder at enhver som arbeider med lønnsvilkårene for EL's medlemmer, får et overveldende inntrykk av de vanskeligheter man kommer opp i. Motsetningsforhold mellom organisasjonene på statssiden - motsetningsforhold som EL for øvrig ikke kan se noe grunnlag for - kan gi seg sterke utslag. At disse motsetningsforhold virker langt inn i de politiske organer, viser, etter EL's oppfatning, denne uttalelse fra statsråd Nordli i samband med odelstingsbehandlingen av loven om tvungen lønnsnemnd i denne tvisten:

"For det første vil jeg vise til at man på grunn av de organisasjonsforhold som vi møter ved lønnsforhandlinger i staten, her sto overfor en situasjon som var ytterst vanskelig å behandle, både i forbindelse med de forhandlinger som pågikk, og også gjennom meklingen og de senere forsøk på å løse denne tvist."

Disse forhold er en viktig del av bakgrunnen for at EL denne gang - for første gang i sin 54-årige historie - har funnet å måtte gå til streik og gjøre maksimal bruk av tjenestetvistloven. Regjeringen har på sin side, tilsynelatende av samme grunn, kommet i den situasjon at den fant det nødvendig å foreslå tvungen lønnsnemnd.

Ved det forhandlingsresultat som de tre hovedsammenlutninger og staten kom fram til den 28. april 1972, er det tilføyet en protokolltilførsel fra arbeidstakersiden med dette innhold:

"Statstjenestemannskartellet, Statstjenestemannsforbundet og Norsk Lærerlag forutsetter at staten i den kommende megling med Embetsmennenes Landsforbund ikke vil fravike det forhandlingsresultat som disse organisasjonene har sagt seg villig til å anbefale, men legger dette til grunn under meglingen. Fravikes forhandlingsresultatet i form av endringer, tilføyelser eller andre innrømmelser, konstaterer disse organisasjoner at det da ikke lenger foreligger et forhandlingsresultat."

EL mener at en viktig del av årsakskjeden til den skjeve saksbehandling og den konflikt EL har vært oppe i, er å finne i de spesielle forhold med motsetninger mellom organisasjonene som representerer arbeidstakere i staten. Det er av statens forhandlere direkte vist til disse motsetningsforhold som bl.a. avspeilte seg i den nevnte protokolltilførsel som hadde til hensikt å sette Riksmeglingsmannen utenfor under meglingen mellom staten og EL. EL mener at dette er den egentlige årsak til at staten ikke har kunnet føre reelle forhandlinger med EL.

Når nå Rikslønnsnemnda ved sin kjennelse skal opprette tariffavtale mellom EL og staten, mener EL det er viktig å være merksam på at Rikslønnsnemnda er et fritt og uavhengig organ med status og oppgaver som må ses på grunnlag av lovverkets forutsetninger.

EL kommer deretter inn på en del viktige realøkonomiske faktorer som bakgrunn for de lønnskrav forbundet har reist. EL hevder, bl.a. under henvisning til prognosene for produksjonsutviklingen i Nasjonalbudsjettet og det reviderte Nasjonalbudsjett for 1972, at de realøkonomiske forhold denne gang lå meget vel til rette for et godt oppgjør for de statsansatte. Videre pekes det på at det har vært en rekordartet

lønnsglidning i det private næringsliv i perioden 1970 - 72 og at denne - selv om den ventes å avta noe - også i tiden fremover må antas å bli betydelig. Endelig fremheves det at det har vært en meget sterk prisstigning i den forløpne avtaleperiode og at det - på bakgrunn av Aukrustutvalgets innstilling om grunnlaget for inntektsoppgjørene i 1972 - må være grunn til å anta at det også vil bli en vesentlig prisstigning i kommende avtaleperiode.

Når det gjelder lønnsvilkårene for statens tjenestemenn, vises det til at Statens lønnskomite av 1964 påviste at de høyere og høyeste tjenestemenn i staten over en 10 - 15-års periode hadde hatt en betydelig ugunstigere lønnsutvikling enn tilsvarende arbeidstakere i det private næringsliv. Dette ble erkjent ved lønnsoppgjøret i 1966 da det ble gitt et særskilt differensieringstillegg på basis av innstillingen fra Lønnskomiteen. Dette var en første etappe i tråd med komiteens anbefaling om - i etapper - å bringe likevekt i lønnsvilkårene for de høyere og høyeste stillinger i staten i forhold til sammenlignbare stillinger i det private næringsliv. Men staten har ikke fulgt opp. De senere oppgjør har brutt med linjen fra 1966. Den foreliggende lønnsstatistikk viser at utviklingen fra og med oppgjøret i 1968 har gått i motsatt retning igjen, i de høyere og høyeste tjenestemenns disfavør.

EL gjør deretter nærmere rede for nivåforskjellen mellom lønningene i staten og i det private næringsliv, både når det gjelder begynnerstillinger, ledende stillinger og stillinger som kan sidestilles med stillinger i sjefsregulativet og konstaterer at det på alle disse trinn er en betydelig lønnsdifferanse i statstjenestemennenes disfavør. EL peker på at det for de høyeste lederstillinger og toppsjiktet i det private næringsliv ikke foreligger noen pålitelig statistikk, men at det uten videre er klart at differansen mellom lønningene i disse stillinger og tilsvarende stillinger i staten er enda mere ugunstig for statstjenestemennene.

Når det gjelder lønnsdifferansen mellom stillinger i staten og i det private næringsliv, viser EL for øvrig til forbundets brev av 20. mars 1972 til Lønns- og prisdepartementet og til de fremlagte statistiske oversikter m.v.

EL hevder at det må være en selvfølge at staten i sin lønnspolitikk følger de linjer som gjelder i samfunnet for øvrig. Men en slik linje har staten ikke fulgt når det gjelder de høyere og høyeste statsstillinger. Staten aksepterer i praksis at lønnen for høyere funksjonærer og ledere i det private næringsliv fastsettes slik at disse følger med i lønnsutviklingen og opprettholder sin relative lønnsmessige posisjon. Men samtidig foretar staten en ensidig utjamning av lønningene i statssektoren som av de høyere og høyeste tjenestemenn må oppfattes som en direkte diskriminering og nedvurdering av disse stillinger i forhold til det tilsvarende stillingskompleks i det private næringsliv. EL kan ikke akseptere at et meget stort antall av dets medlemmer blir gjort til gjenstand for en graverende lønnspolitisk forskjellsbehandling stikk i strid med den målsetting for statens lønnspolitikk som klart ble bragt i forslag av Statens lønnskomite av 1964. EL peker også på hvilke følger en slik lønnspolitikk vil kunne få for statens muligheter til å skaffe seg den høykvalifiserte arbeidskraft som et moderne samfunn i stigende utstrekning har behov for. EL konstaterer at dette - i hvert fall i visse tilfeller - også erkjennes av de politiske myndigheter og viser bl.a. til forslaget om en mere adekvat lønnspolitikk når det gjelder medarbeidere til det nye Oljedirektorat (St.prp. nr. 113 for 1971/72 side 23 - 24).

EL gjør nærmere rede for etterslepet i lønnsutviklingen for statstjenestemenn og kommer herunder inn på de beregninger Lønnskomiteen av 1964 foretok for tidsrommet 1948 til 1964. Ajourført etter de samme beregningsprinsipper kommer EL fram til et generelt etterslep av statens lønninger i 1971 på 7,9%. Til dette må legges lønnsglidning i industrien fram til 1. mai 1972, anslagsvis 4%, og et prosentuelet lønnstillegg, 3,7%, tilsvarende resultatet av oppgjøret i industrien pr. 10. april 1972, til sammen 15,6%. EL har også foretatt beregninger på grunnlag av en jevnføring med NAF's funksjonærstatistikk og beregninger på grunnlag av den systematikk som Riksmeglingsmannen har skissert i sitt PM av 10. mai 1970 og som følger sakens dokumenter i avskrift. EL anfører at alle

disse beregningsmåter gir resultater som tilsier en vesentlig høyere ramme for oppgjøret enn den som er fastlagt i avtalene med de øvrige hovedsammenslutningene og Norsk Lærerlag.

EL tilføyer at det er helt på det rene at alle statsansatte som ikke fikk eller får klasseopprykk pr. 1. mai 1971 og 1. mai 1972 - og det dreier seg om nærmere 80% av statstjenestemennene og en langt høyere andel av EL's medlemmer - vil få en direkte reallønnsnedgang med bare et generelt tillegg på 5,7%. For det første året i avtaleperioden blir reallønnsnedgangen markert. Alene for å gjenopprette den reelle verdi av lønningene pr. 1. mai 1970 for de nevnte 80% av statstjenestemennene må det gis et tillegg på ca. 7%. Dette fremkommer slik:

Prisstigning mai 1970 - mai 1972	14,10%
+ Lønnstillegg 1. mai 1971 (2,5% + indekstillegg 4,56%)	<u>7,06%</u>
Differanse	<u>7,04%</u>

Selv om det er lagt inn en indeksklausul i den foreslåtte avtale, mener EL - dersom det blir opprettholdt en kompensasjonsgrad på 2/3 som tidligere - at det også vil bli en reallønnsnedgang i det andre året av avtaleperioden.

For ordens skyld presiserer EL at forbundet ikke på noen måte går imot at de lavest lønte i staten skal få bedret sine kår. EL har medvirket til forbedringer her. Men det er grunn til å minne om at en ved tidligere oppgjør med sterk lavtlønnsprofil også har kunnet finne ordninger for EL's del av lønnskalaen i tråd med de retningslinjer forbundet har fremmet denne gang. Det skjedde f.eks. i 1958 og 1966. Og det presiseres at ved oppgjøret i år ville EL's ramme for kravene også gitt rom for de samlede forbedringer som er gitt på den nederste del av lønnskalaen.

De meget store problemer man kommer opp i ved en binding av justerings- og normeringskomplekset på den måte forhandlingsresultatet av 28. april d.å. gjør, tas ikke opp nå. Det nevnes imidlertid at det vil oppstå særdeles store problemer, anvendt på EL's område.

Avtalen mellom f.eks. Kartellet og staten inneholder en klausul om justeringer pr. 1. mai 1972 til en verdi av ca. 1,5% av Kartellets lønnssum. (Både de antesiperte alderstillegg og endring i opprykksreglene er justeringer.) EL har

vært med på å instituere disse opprykksordninger gjennom tidligere oppgjør.

Det er påkrevet at det også avsettes et beløp av noenlunde samme, forholdsvis størrelsesorden for justeringer innen EL's område. Behovet for slike justeringer er stort.

Når EL mener det mest hensiktsmessig kan tas utgangspunkt i Kartellets forlods justeringer, er det bl.a. av praktiske grunner. Disse justeringer skal gjelde fra 1. mai d.å. og EL's kan bli ferdigbehandlet innen justeringsoppgjøret pr. 1. mai neste år. Dessuten er det lett å gjøre korreksjon mot Kartellets pott (antesiperte alderstillegg) for EL's begynnerlønnsjusteringer.

Om pkt G Ferie:

Det er et kray som EL har stor pågang om. Det har bl.a. vært utredet av et felles utvalg EL/NAS som sterkt tilrår kravet.

Om pkt. I. Lønnsregulativets alminnelige bestemmelser:

Det dreier seg her om det såkalte overtidskompleks. Ved oppgjøret i 1970 ble det oppnådd en forbedring av kompensasjonsreglene for overtid, idet bl.a. den generelle grense for tilståelse av overtid ble flyttet fra lkl. 17 til lkl. 20, med adgang til å få honorert inntil 60 t. pr. år. EL vil fortsatt hevde at disse rammer bør fjernes slik det fremgår av kravet. Der hvor det ikke er hensiktsmessig med timebetalt oppgjørssystem, tilståes et fast tillegg.

Punkt A 2, Generelt tillegg:

Kravet går ut på 8,5% fra 1. mai 1972 og ytterligere 4% fra 1. mai 1973. Kravet er det samme som EL sto på ved bruddet i forhandlingene. Det kan ikke innses at det er kommet til reelle data som skulle tilsi noen endring i dette.

Punkt B, Begynnerlønningene:

Dette er et særdeles sterkt prioritert krav fra EL.

Det eksisterer i dag en meget betydelig lønnsforskjell mellom det private næringsliv og staten for den høykvalifiserte arbeidskraft. Forskjellen i de vilkår som bys, er meget markert, også på begynnernivået for stillinger som krever høyere utdanning. Samfunnet er på utdanningssektoren i sterk omforming, idet tilbudet på og behovet for høyere utdanning stadig øker. Også statens virksomheter blir etter hvert mer

kompliserte og stiller økende krav til oversikt og lederegenskaper. Både ut fra behovet for og muligheten av rekruttering blant arbeidstagere med høyere utdanning er det maktpåliggende at staten nå øker sin konkurranseevne når det gjelder denne kategori arbeidstagere. Dette kan i dag kun realiseres ved å justere lønnsnivået opp mot det som gjelder i det private næringsliv.

En nyutnevnt tjenestemann med lang og kostbar utdanning har store økonomiske problemer å stri med, og vil av den grunn i flere år etter eksamen ha en levestandard som kan ligge betydelig under hva hans jevnaldrende i arbeidslivet for øvrig har. Den gjennomgående lønnsansiennitet virker til å skjerpe dette forhold. For begynnerstillingene slår denne ut slik at forskjellen i lønn for en tjenestemann med høyere utdanning som begynner som f.eks. sekretær I og en som rykker opp nedenfra, kan bli betydelig og i disfavør av førstnevnte.

For en rekke stillinger innen f.eks. den vitenskapelige sektor står man i dag overfor uttalte rekrutteringsproblemer, idet kandidater til begynnerstillingene i en lang rekke fag som alternativ til den vitenskapelige løpebane velger stillinger i det private næringsliv fordi lønnsbetingelsene der er så mye bedre. Det dreier seg her om velmotiverte personer med meget gode eksamener som på grunn av statens lønnspolitikk går tapt for undervisningen og forskningen. Det er imidlertid ikke likegyldig hvem som ansettes i slike stillinger.

Også innen en rekke andre etater rapporteres det i dag om store vanskeligheter med rekrutteringen til begynnerstillinger for arbeidstagere med den utdanning og de funksjoner som dette punkt omfatter. Samfunnet kan neppe være tjent med at staten forsømmer sin rolle som arbeidsgiver ved over lange tidsrom å holde lønningene for disse begynnerstillinger markert lavere enn i arbeidslivet for øvrig.

Staten har imidlertid ikke noen entydig og felles begynnerlønn for tjenestemenn med høyere utdanning. Både formelt (regulativteknisk) og reelt (ved praktiseringen av regulativet) eksisterer flere begynnerlønninger for disse tjenestemenn. I enkelte tilfelle er det samsvar mellom den formelle og reelle begynnerlønn, men med til dels store variasjoner i plassering/lønn. I andre tilfelle avviker den reelle begynnerlønn sterkt fra den formelle.

I de tilfelle hvor staten i praksis anvender en annen og høyere lønn enn den formelt regulativtekniske, er årsaken den svake konkurransemessige posisjon den regulativplasserte lønn gir i forhold til lønnen i arbeidsmarkedet for øvrig. Staten har imidlertid som nevnt bare i liten utstrekning tatt den regulativmessige konsekvens av denne ubalanse i lønnsvilkårene. I den utstrekning staten i forhold til regulativet har formalisert den faktiske markedslønn, noterer EL dette som en positiv lønns- og personalpolitikk.

I de deler av forvaltningen hvor staten ikke har formalisert den anvendte lønn, har det funnet sted en utvikling, med aksellererende tempo de seneste år, slik at de grunnleggende forutsetninger for plasseringen av stillinger i regulativet er endret.

Et veid gjennomsnitt av lønnen pr. 1. september 1971 for sivilingeniører, siviløkonomer og funksjonærer med embets-eksamen i aldersgruppen 25 - 29 år i NAF's statistikk var kr 45 800,- pr år, tilsvarende lønnsklasse 19¹. For funksjonærer med embetseksamen og siviløkonomene er den tilsvarende årslønn kr 48 480,-. Med en lønnsutvikling på 7% pr. år vil disse funksjonærer i 1972 ha en årslønn på kr 51 900,- og i 1973 kr 55 500,-. EL's lønnskrav realisert fullt ut vil gi kr 47 830,- i lønnsklasse 17³, kr 45 460,-, 47 830,- og 50 700,- i h.h.v. 15⁴, 16⁴ og 17⁴. Foreliggende lønnsstatistikk for jurister og økonomer viser at sammenlignbare gruppers begynnerlønn i andre deler av den private sektor, eksempelvis bank og forsikring, ligger til dels vesentlig høyere enn det NAF's statistikk viser. I kommunene oppebærer de også en vesentlig høyere lønn.

For den ferdige kandidat fra universitet eller høyskole vil den begynnerlønn vedkommende kan oppnå, av naturlige og selvfølgelige grunner virke sterkt motiverende på valg av inntaksstilling i arbeidslivet.

Det er imidlertid av vesentlig og avgjørende betydning at man ikke lar den regulativmessige stivhet i opprykksstigene for skoleverket virke hemmende for en adekvat avlønning for disse hver for seg likeverdige begynnerstillinger sammenlignet med andre begynnerstillinger, i forvaltning, hel-sevesen m.v.

Det er også et sentralt krav å få løst begynnerlønns- plasseringen for bibliotekarene og de bilsakkyndige. For begge disse stillingskategorier er det i de senere år skjedd en meget vesentlig utvikling i utdannelses-, arbeids- og ansvarsområde. Det foreligger ikke her statistikk over lønninger i den private sektor, men antallet stillinger som står ubesatt i staten, er betydelig.

Punkt C, Overenskomst for yngre leger:

Det var enighet under forhandlingene om at dette punkt kunne gå ut.

Punkt E, Justeringer og normeringer:

EL har reist krav om normeringer på fritt grunnlag. EL går så inn på den økonomiske ramme for påstanden. De meromkostninger EL's påstand omfatter i forhold til de 4 organisasjoners avtaler, kan beregnes slik (det er da gjort korreksjon for allerede tilstått kronetillegg på 1850 (0,5%) for klassene 4⁰ - 14⁰, kr 200 for klassene 14⁴ - 19³ (0,03%).

Utligningstillegg	- 0,40%
Gen. tillegg 1. år (8,5%+0,5+5,7+0,03)	- 2,27%
- " - 2. " 0,4% : 2	- 0,20%
Spesiell justeringspott til EL	- 0,25%
Begynnerlønn	- 0,08%
Overtid	- <u>0,05%</u>
	<u>3,25%</u>

Avtalene til de 4 organisasjoner er kostnadsberegnet til 9,78%.

EL's ramme ved bruddet var av staten beregnet til 12,63% samt frie justeringer, men inkludert statens tilbud om 0,5% 2. år til justeringer. I de 12,63% inngår tilbudte spesielle komponenter (lavtlønn 1%, søndagstillegg 0,3%, unge tjenestemenn 0,05% og som nevnt avsatt til justeringer 0,5%, 2. år).

Om avtaleperiodens begynnelse framholder EL:

EL går ut fra at avtaleperioden vil begynne den 1. mai 1972 slik at lønnstilleggene m.v. gjøres gjeldende fra dette tidspunkt. Det forhold at EL har funnet det nødvendig å gjøre bruk av et middel som loven forutsetter, kan ikke lede

til at medlemmene blir forholdt lønnstillegg som de, om de hadde vært uorganiserte, ville ha mottatt. En minner for øvrig i denne forbindelse om at staten under forhandlingene stilte seg meget positivt til et krav om at lønnstillegg bare skulle tilståes organiserte tjenestemenn. Eventuelt tilbakehold av lønnstillegg for EL's medlemmer vil også på bakgrunn av dette virke høyst merkelig.

Til slutt anfører EL at tariffavtalen for den kommende to-årsperiode må fylle disse krav:

- a) Hindre reallønnsnedgang.
- b) Gi en reallønnsstigning på linje med den øvrige arbeidstagerne i samfunnet blir til del.
- c) Redusere skjevhetene i lønnsvilkårene mellom staten og den private sektor.
- d) Redusere de økonomiske problemer for tjenestemenn i begynnerstillinger.

Rikslønnsnemnda er et selvstendig organ som på fritt grunnlag skal løse interessedvister mellom parter i arbeidslivet. Organisasjonsstrukturen i staten kan ikke hindre Nemnda i å treffe en avgjørelse som tar tilbørlig hensyn til de særkrav en hovedsammenslutning måtte ha.

NEMNDAS MERKNADER

Rikslønnsnemndas flertall (Anger, Danielsen, Strømme Svendsen og Døhlen med tilslutning av Mugaas og Semmingsen) skal bemerke:

Ved årets tarifforhandlinger har hovedorganisasjonene (unntatt Embetsmennenes Landsforbund) både i den private, statlige og kommunale sektor kommet fram til oppgjør som har den samme økonomiske ramme og som i alt vesentlig også har den samme struktur, bl.a. med sterk vekt på å tilgodese lønnstakere i de laveste lønnsklasser. Denne linje har under forhandlingene og de senere avstemninger fått tilslutning fra den alt overveiende del av lønnstakerorganisasjonene i de tre sektorer. I den statlige sektor er det felles opplegg akseptert av Statstjenestemannskartellet, Statstjenestemannsforbundet, Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning og Norsk Lærerlag. Dessuten er opplegget akseptert av Den Norske Ingeniørforening, Norske Spesialskolers Lærerlag, Norges Ingeniørorganisasjon (NITO), Norsk Fysikokjemikerforbund og Norges Lensmannslag.

I den kommunale sektor er avtaler, basert på samme opplegg, akseptert bl.a. av Norsk Kommuneforbund, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, Norsk Sosionomforbund, Kommunale Funksjonærers Landsforbund, Norsk Lærerlag (barnehagelærerne), Norsk Fysikjemikerforbund, Norges Juristforbund, Den Norske Ingeniørforening og Norges Ingeniørorganisasjon (NITO). Norsk Sykepleierforbund fant ikke å kunne akseptere det foreliggende tilbud og etter forslag fra Riksmeklingsmannen ble saken brakt inn for Rikslønnsnemnda til frivillig voldgift. Saken ble avgjort den 23. juni 1972. En skal komme tilbake til avgjørelsen nedenfor. Norske Fysioterapeuters Landsforbund har også brakt tariffoppgjøret inn for mekling, men meklingen er utsatt fordi forbundet har ønsket å avvente Rikslønnsnemndas avgjørelse av tvisten vedrørende Norsk Sykepleierforbund.

I den kommunale sektor er det en del forhandlinger som ennå ikke er sluttført, bl.a. med Norges Landbruksakademikerforbund og Den norske tannlægeforening. Forhandlinger om overordnede og underordnede sykehuslegers lønns- og arbeidsvilkår - med henholdsvis Den norske lægeforening og Yngre lægers forening - skal foregå i siste halvdel av august. For to akademikerorganisasjoner, Norske Arkitekters Landsforbund og Den Norske Veterinærforening, løper de gjeldende avtaler ut 31. desember 1972.

Når Embetsmennesenes Landsforbund ikke har funnet å kunne godta det foreliggende tilbud, skyldes det i første rekke følgende forhold:

a. Det tilbudte generelle tillegg er for lavt.

Det hevdes at alle statsansatte som ikke fikk noe klasseopprykk pr. 1. mai 1971 og som ikke får klasseopprykk pr. 1. mai 1972 - og det dreier seg om nærmere 80 pst. av de ansatte - vil få en direkte reallønnsnedgang dersom ikke det generelle tillegget blir høyere enn 5,7 pst.

b. Statstjenestemenn i de høyere og høyeste stillinger er langt dårligere lønnet enn ansatte i tilsvarende stillinger i det private næringsliv, og denne forskjell blir ytterligere utdypet ved det tilbudte oppgjør.

- c. Staten har ikke imøtekommet kravet om en heving av begynnerlønningene for tjenestemenn med høyere utdanning. Det understrekes at dette er et særdeles sterkt prioritert krav fra Embetsmenneses Landsforbunds side.
- d. Staten har ikke imøtekommet kravet om en utvidelse av ordningen med overtidsgodtgjørelse.

Embetsmenneses Landsforbund krevde opprinnelig at det generelle tillegg skulle fastsettes til 12,5 pst. for hele tariffperioden. Under forhandlingene og for Rikslønnsnemnda er kravet endret til 8,5 pst. første året og 4 pst. andre året.

For at det skal bli bedre balanse mellom statens lønnssetninger og de tilsvarende lønnssetninger i det private næringsliv, har forbundet krevd at det skal gis nærmere angitte utligningstillegg til klassene 15⁰ - 24¹ i det alminnelige regulativ og til klassene i sjefsregulativet. Dette krav er redusert under forhandlingene og for Rikslønnsnemnda til 1/6 av de opprinnelige beløp fra 1. mai 1972 til 1/3 fra 1. mai 1973. I det skriftlige innlegg av 16. juni 1972 for Rikslønnsnemnda anføres det for øvrig at nemnda må stå fritt til å løse denne nivåforskjell på annen måte, f.eks. ved tilståelse av alders-tillegg i lønnsklassene 19³ og høyere eller ved utmåling av et spesielt beløp til justeringer av stillinger innen dette område.

For å heve begynnerlønnene for tjenestemenn med høyere utdanning, fremmes det en rekke krav, jfr. påstandens punkt B.

Videre kreves det at det med virkning fra 1. mai 1972 avsettes et beløp, som svarer til 0,25 pst. av statens lønnsutgifter, til justeringer av stillinger innen Embetsmenneses Landsforbunds område. Dette kommer i tillegg til det allerede tilbudte beløp på 0,5 pst.

Endelig kreves det at indeksbestemmelsen formes slik at den gir prosentuet tillegg med full kompensasjon.

De krav som Embetsmenneses Landsforbund har reist, innebærer en utvidelse av den generelle rammen for statens oppgjør med de tre hovedsammenslutninger og Norsk Lærerlag på vel 3 pst. utover de tilbudte ca. 9,75 pst. Dessuten vil oppgjøret få en annen struktur enn de øvrige oppgjør.

En imøtekommelse av Embetsmennesenes Landsforbunds krav vil måtte få følger for de andre organisasjoner i statssektoren og også de fleste av organisasjonene i den kommunale sektor idet alle disse organisasjoner har medlemmer i de lønnsklasser det her gjelder. Videre vil dette kunne få innflytelse på de tarifforhandlinger som ennå ikke er påbegynt eller slutført.

Under disse omstendigheter er Rikslønnsnemndas flertall kommet til at man ikke kan ta kravene fra Embetsmennesenes Landsforbund til følge.

Rikslønnsnemnda har i prinsippet inntatt samme standpunkt i den frivillige voldgiftssak mellom Norske Kommuners Sentralforbund og Norsk Sykepleierforbund som ble avgjort 23. juni 1972.

Rikslønnsnemnda mener for øvrig å kunne konstatere at statens tilbud innebærer at alle tjenestemenn som ikke fikk eller vil få klasseopprykk 1. mai 1971 eller 1. mai 1972 og som heller ikke på annen måte vil få del i oppnormering eller justering, kommer til å få en reallønnsnedgang i det første året av tariffperioden. En betydelig del av Embetsmennesenes Landsforbunds medlemmer kommer i denne kategori. Men det gjør også en del medlemmer i de andre hovedsammenslutningene.

Et forhold som dette vil kunne få innflytelse på statens rekrutteringsmuligheter.

Det er etter Rikslønnsnemndas flertalls mening ikke mulig å løse disse problemer innenfor rammen av det mønster som er lagt for tariffoppgjørene denne gang.

Det er ellers en svakhet at den tilgjengelige lønnsstatistikk er så ufullstendig og lite egnet til en sammenligning av forholdene i de forskjellige yrkesgrupper. Det burde være en oppgave for de sentrale statistiske myndigheter å utarbeide en tidsmessig lønnsstatistikk. En antar at det ville lette fremtidige tarifforhandlinger mellom Embetsmennesenes Landsforbund og staten.

Mindretallet (Velle) viser til Embetsmennesenes Landsforbunds prosesskrifter, med den omfattende dokumentasjon som er foretatt vedrørende Embetsmennesenes Landsforbunds spesielle medlems sammensetning, den store forskjell mellom disse gruppers lønnsnivå og lønnsnivået for tilsvarende arbeidstakergrupper i det private næringsliv, det markerte behov for bedring av begynnerlønnsnivået for arbeidstakere innen Embetsmennesenes Lands-

forbunds område, og det faktum at med kun generelle tillegg av den størrelsesorden som forhandlingsresultatet for de øvrige organisasjonene på statssektoren innebærer, vil det overveiende antall av Embetsmennenes Landsforbunds medlemmer bli gjenstand for en klar reallønnsnedgang.

De grupper av arbeidstakere Embetsmennenes Landsforbund organiserer, tilsvarende grupper i det private næringsliv som ikke er undergitt samordnet lønnsoppgjør. Dersom ikke de spesielle lønnsmessige problemer som derved oppstår for innehaver av høyere stillinger på statssektoren, undergis særlig behandling, blir resultatet, slik som det allerede sterkt har manifestert seg, en stadig økende kløft mellom lønnsnivåene i den offentlige og private sektor i disse statstjenestemenns disfavør.

Mindretallet viser til Embetsmennenes Landsforbunds påstand og stemmer for at denne legges til grunn for Rikslønnsnemndas kjennelse.

Ikrafttreden.

Når det gjelder spørsmålet om overenskomstens ikrafttreden, skal Rikslønnsnemnda bemerke:

De tjenestemenn som ikke har adgang til å streike og som får sin sak avgjort av Rikslønnsnemnda etter § 26a i lov om offentlige tjenestetvister av 18. juni 1958, bør få den nye tariffavtale gjennomført fra 1. mai 1972. Det er i samsvar med vanlig praksis når arbeidsnedleggelse ikke har funnet sted i forbindelse med tariffoppgjøret.

Ordningen med obligatorisk lønnsnemndsbehandling for tjenestemenn som ikke har streikerett, er ny. Den ble innført ved lov av 21. april 1972 om endringer i loven om offentlige tjenestetvister. Av den grunn kan det oppstå praktiske vansker dersom en denne gang skal fastsette forskjellige ikrafttredelsestidspunkter for de to grupper av tjenestemenn som har vært behandlet i denne saken. Under tvil finner derfor Rikslønnsnemnda i dette tilfelle å kunne sette samme ikrafttredelsestidspunkt for alle de tjenestemenn denne tvisten gjelder.

S L U T N I N G:

Forhandlingsresultatet av 28. april 1972 om tariffavtaler for offentlige tjenestemenn m.v., mellom staten på den ene siden og Statstjenestemannskartellet, Statstjenestemannsforbundet, Yrkesorganisasjonenes Hovedsammenslutning og Norsk Lærerlag på den annen, gjøres gjeldende som tariffavtale også mellom staten og Embetsmennenes Landsforbund.

Avtalen gjøres gjeldende fra 1. mai 1972 til 30. april 1974.

Erling Anger
(Sign.)

Reidar Danielsen
(Sign.)

Arnljot Strømme Svendsen
(Sign.)

N. R. Mugaas
(Sign.)

Rolf Semmingsen
(Sign.)

Weiert Velle
(Sign.)

Bjarne Døhlen
(Sign.)